

HÖGSKOLAN FÖR LÄRANDE
OCH KOMMUNIKATION
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Svenska för tidiga skolår, 20 poäng

Lärarutbildningen

KURSPLAN OCH LITTERATURLISTA

Kurs	SVENSKA FÖR TIDIGA SKOLÅR, 20 POÄNG Teaching Swedish to Young Learners, 20 credit points
Kursid	LSTA04
Poäng	20
Nivå	A
Ämneskod	LÄA
Utbildningsområde	HU 80%, LU 20%
Allmänt	Kursen utgör en specialisering inom lärarprogrammet och syftar till att de studerande skall erövra kompetens att arbeta med åldrarna 5-12 år. I detta sammanhang betyder det ungefär upp t.o.m. skolår sju. Till denna förmåga hör också att undervisa i grundläggande läs- och skrivinlärning I kursen uppmärksammas kontinuerligt följande: – skönlitteratur som stoff i undervisningen – att bemöta barns varierande behov i undervisningen, t ex utifrån interkulturella eller kognitiva perspektiv – studentens egen skrivutveckling – läromedel
Mål	Kursen syftar till att studenterna utvecklar sin förmåga att undervisa i svenska i grundskolans tidiga skolår. De studerande förväntas tillägna sig sådana ämnesdidaktiska kunskaper och färdigheter att de kan – leda ett språkutvecklande arbete i skolan i överensstämmelse med skolans styrinstrument – stimulera elevernas intresse för språk, litteratur och andra kulturyttringar och deras vilja att använda litteratur, film och teater för förståelse av sig själva och sin omvärld – stimulera elevernas lust att berätta och gestalta i text, bild och drama – stödja elevernas färdigheter att söka och kritiskt granska information – dokumentera och bedöma elevers lärande De studerande förväntas utveckla kunskaper om – svenskämnet i skolan, kursplaner i svenska samt varierande ämnesuppfattningar – språkets funktion och språkutvecklingens villkor (fördjupning av LSMUTV) – det svenska språkets system och bruk – språksociologi

- grannspråk och minoritetsspråk i Sverige
- barns- och ungdomars kultur- och medievanor
- barn- och ungdomslitteratur och grundläggande litteraturteori
- skrivprocesser (fördjupning av LSMUTV)

Dessutom skall de studerande genom kursen utveckla

- sin förmåga att skriva och tala en funktionell och vårdad svenska
- sina metakognitiva färdigheter.

Innehåll

Språkets form och funktion, 5p

Språket som system och bruk.

Språkhistorisk orientering

Funktionell grammatik och grammatikmetodik

Språkvård och språkriktighet

Språksociologi

Språklig variation (t.ex. dialekter, sociolekter, ungdomsspråk)

Attityder till språk, språk och makt, språkpolitik

Interkulturell kommunikation

Skolan och de kulturella förändringarna.

Grannspråk och minoritetsspråk i Sverige.

Barn- och ungdomslitteratur, 5p

Perspektiv på barn- och ungdomslitteraturen

Den litterära bilderboken

Litteraturdydidaktik

Berättande i film

Tal- och skrivstrategier, 5p

Svenskämnet i skolan

Kursplaneanalys

Ämnesuppfattningar

Läromedelsgranskning

Skrivutveckling efter nybörjarstadiet

Teoretiska perspektiv

Metodik

Skrivutvecklingsprogram – en fältanknuten uppgift.

Handböcker och andra språkliga hjälpmedel

Nationella prov och diagnoser

Talspråksutveckling

Talstrategier i skolan

Kreativ svenska, 5p

Lyrisk och musiktexter

Eget litterärt skapande

Att stimulera barn till frigörande språklekar och lyrikskrivning

Dramatisk gestaltning på litteraturens grund

Skolbibliotekens funktion

Förkunskaper

Kursen Läs-, skriv- och matematikutveckling (LSMUTV) eller motsvarande.

Kursuppläggning	Undervisningen innefattar föreläsningar, seminarier och praktiska övningar. Dessutom förekommer fältstudieuppgifter. Läsning av skönlitteratur integreras i samtliga kurser.		
Bemanning	Sv 86 % LäVe 14 %		
Examination	Examinationen sker både individuellt och i grupp, både skriftligt och muntligt. Portföljutvärdering tillämpas. Kursen betygssätts med betygen U, G, eller VG. För godkännande krävs, utöver godkänd examination, aktivt deltagande i obligatoriska inslag som seminarier och övningar. För betyget VG krävs minst att två delkurser om vardera 5p betygsatts som VG.		
Kursvärdering	Kursvärdering sker på schemalagd obligatorisk tid enligt anvisningar i utbildningsplanen.		
Kurslitteratur	Språkets form och funktion, 5p	Antal sid	
	Ahlsén, E. & Allwood, J. (1995) <i>Språk i fokus</i> , (kap 1, 5, 6, 7, 9) Lund, Studentlitteratur.	75s	
	Allwood, J. (1979) <i>Ickeverbal kommunikation</i> . Stencil tillhandahålles av HLK.	9s	
	Andersson, L. G., Persson, M. & Thavenius, J. (1999) <i>Skolan och de kulturella förändringarna</i> . Lund: Studentlitteratur.	200s	
	Andersson, L-G. (2001/1985) <i>Fult språk</i> . Stockholm: Carlssons.	225s	
	Björvall, K. (2001) <i>En gravad hund</i> . Stockholm: Carlssons.	150s	
	Bolander, M. (2000) <i>Funktionell svensk grammatik</i> , (kap 5-7) Stockholm: Liber.	106s	
	Boyd S. & Huss L. (2003) <i>Mål i mun och språklig mångfald</i> . Språkvård 2003:1 s. 28-34.	6s	
	Ejerman, G. & Molloy, G. <i>Metodboken</i> . Svenska i grundskolan. Stockholm: Almqvist & Wiksell. (S. 13-17; 191-217; 319-336)	47s	
	Frennberg, S & Sondén, M. (1990) <i>Lilla rättstavningssläran</i> . Stockholm: Natur & Kultur	64 s	
	Kotsinas, U-B. (1999) <i>Ungdomsspråk</i> . (Kap 1-3) Uppsala: Hallgren & Fallgren.	18s.	
	Lindström, F. (2001) <i>Världens dåligaste språk</i> . Tankar om språket och människa idag. Stockholm: Bonniers.		
	Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklasser och fritidshemmet (1998) Lpo 94 Stockholm. Fritzes	220s.	
	Melander, B. (2002) <i>En politik för att främja svenskan</i> .		

Svenskläraren 2002:1 s. 35-40. 5s
Skolverket 2000. Kursplaner och betygskriterier.
Stockholm: Fritzes

Tillkommer

Skönlitteratur ca 200 s
Stencilerat material i grannspråk, interkulturell
kommunikation och språkhistoria (tillhandahålles av lärare):

Referenslitteratur:

Regeringskansliet SOU 2002: 27 Mål i mun – Förslag till
handlingsprogram för svenska språket. www.regeringen.se
Svenska språknämnden (senaste upplagan) Svenska skrivregler.
Almqvist & Wiksell.
Grammatikövningar www.lhs.se/~gunkol/nygram
Läroplanen
Kursplan i svenska
Kommentarer till kursplanen

Tal- och skrivstrategier, 5p

Bergöö, K., Jönsson, K., Nilsson, J. (1997).
Skrivutveckling och skrivundervisning. Lund: Studentlitteratur
200 s
Bergö, K. & Ewald, A. (2003). Liv, identitet, kultur –
om utredningen Att lämna skolan med rak rygg och
svenska som ett demokratiämne. Utbildning och demokrati
nr 2, 2003. Örebro universitet
Dahl, Karin. (1991). Från färdighetsträning till
språkutveckling.
I Malmgren, G., & Thavenius, J (1991) Svenskämnet i
förvandling (s 66-108) 42 s
Frennberg, S & Sondén, M. (1990) Lilla rättstavningsläran.
Stockholm: Natur & Kultur. 64 s
Prage, S. & Svedner, P. O. (2000) Tala, Samtala, Lära.
Om lärares och elevers tal i undervisningen. Uppsala:
Kunskapsföretaget i Uppsala 43 s
Ruhnström, L. (2002) POS – processororienterad skrivning. Stencilerat
kompendium 20 s
Teleman, U. (1991) Lära svenska. Om språkbruk och
modersmålsundervisning.
(Skrifter utgivna av svenska språknämnden)
Stockholm: Almqvist & Wiksell (s 7-38) 31 s

Dessutom en fördjupande skrivpedagogisk text vald i
samråd med lärare. ca 100 s
Skönlitteratur ca 200 s

Barn och ungdomslitteratur, 5p

Alleklev, Birgitta & Lindvall, Lisbeth. Listiga räven smyger vidare: En bok för alla	75 s
Chambers, Aidan (1998). Böcker inom oss: om Boksamtal Stockholm: Rabén och Sjögren.	170 s
Edström, Vivi (1994). Barnbokens form. Stockholm: Rabén & Sjögren.	200 s
Malmgren, Lars-Göran (1997). Åtta läsare på mellanstadiet. Lund: Studentlitteratur.	229 s
Nettervik, Ingrid (2002). I barnbokens värld. Malmö: Gleerup.	
(Enligt lärares anvisningar).	100 s
Stencilmaterial	50 s .

Skönlitteratur för barn och ungdom:

Boie, Kirsten. Någon Matilda-bok
 Casta, Stefan. Spelar död
 Kierkegaard, Ole Lund. Gummi-Tarzan
 Lindgren, Astrid. Mio min Mio
 Löf, Jan. Sagan om det röda äpplet
 Magorian, Michelle. Godnatt mister Tom
 Montgomery, L. M. Anne på Grönkulla
 Nilsson, Ulf. Adjö, herr Muffin
 Nöstlinger, Christine. Någon Frans-bok
 Pohl, Peter. Janne min vän
 Twain, Mark. Tom Sawyers äventyr
 En fantasybok
 Ytterligare två-tre moderna barn- och ungdomsböcker. (Valda i samråd med kursansvarig)

Kreativ svenska, 5p

Almerud, P. (1997) Skolbiblioteket som arbetssätt. Svenska kommunförbundet.	40s
Heard, G (1989) Allt gott på jorden och i solen. Göteborg: Daidalos	191s
Wolf, L. (1997) Till dig en blå tussilago. Lund. Studentlitteratur	127 s
Nikolajeva, Maria (1998). Barnbokens byggklossar. Lund: Studentlitteratur	
Althoff, J. & Nyberg, R. (1992) Språklådan. (eller någon bok om språklek av Clas Rosvall.)	
Barn- och ungdomslitteratur i anslutning till valt tema i samråd med kursansvarig	400 s